

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПРОПЕДЕВТИКИ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ №1,
ОСНОВ БІОЕТИКИ ТА БІОБЕЗПЕКИ
КАФЕДРА ЕПІДЕМІОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПРОПЕДЕВТИКИ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ №2
ТА МЕДСЕСТРИНСТВА

Науково-практична конференція з міжнародною участю

**«БІОЕТИКА ТА БІОБЕЗПЕКА:
МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНІ АСПЕКТИ»**

присвячена 105-річчю пам'яті В.К. Високовича

Матеріали конференції

м. Харків, Україна
23-24 травня 2017 р.

KHARKIV NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY
DEPARTMENT OF PROPEDEUTICS OF INTERNAL MEDICINE №1,
BASIS OF BIOETHICS AND BIOSAFETY
DEPARTMENT OF EPIDEMIOLOGY
DEPARTMENT OF PROPEDEUTICS OF INTERNAL MEDICINE №2
AND NURSING

International Scientific Conference

«BIOETHICS AND BIOSAFETY:

MULTIDISCIPLINARY ASPECTS»

dedicated to 105th anniversary of V.K. Vysokovych memory

Kharkiv, Ukraine

May 23-24th 2017

Редакційна колегія:

Лісовий В.М., Капустник В.А., М'ясоєдов В.В., Ащеулова Т.В., Чумаченко Т.О.,
Оспанова Т.С., Журавльова Л.В.

Біоетика та біобезпека: мультидисциплінарні аспекти: Матеріали науково-
практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої 105-річчю пам'яті
В.К. Високовича, 23-24 травня 2017 р. – Х., 2017. – 170 с.

ВАКЦИНАЦІЯ ГРОМАДЯН - ЗАПОРУКА БІОБЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ Тверезовський М.В., Талалаєв К.А.	151
ОЦІНКА МОЖЛИВОСТЕЙ СТВОРЕННЯ ДЖЕРЕЛ ВИСОКООЛЕЇНОВИХ РОСЛИННИХ ОЛІЙ З УРАХУВАННЯМ ВИМОГ БІОБЕЗПЕКИ Тимчук Д.С., Щербак О.В., Тимчук Н.Ф.	153
БІОЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРИ ГЕНЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ ДЕРМАТОЗІВ Федота О.М., Роценюк Л.В., Рижко П.П., Воронцов В.М., Меренкова І.М., Садовниченко Ю.О.	155
МОНІТОРИНГ САЛЬМОНЕЛЬОЗНОЇ ІНФЕКЦІЇ ПТИЦЬ Фотіна Г.А., Фотіна Т.І.	157
БІОБЕЗПЕКА ВИКОРИСТАННЯ ГЕНЕТИЧНО-МОДИФІКОВАНИХ ПРОДУКТІВ В РАЦІОНІ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ Фролова Т.В., Охалкіна О.В., Коліушко К.Г., Терещенкова І.І., Сіняєва І.Р., Атаманова О.В., Стауде Т.М.	158
ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМИ PREDICTION OF ACTIVITY SPECTRA FOR SUBSTANCES ДЛЯ ЦІЛЕСПРЯМОВАНОГО СИНТЕЗУ ПОТЕНЦІЙНИХ НЕСТЕРОЇДНИХ ЗАСОБІВ КЛАСУ 3-ТІО-1,2,4-ТІАЗОЛІВ Чаленко Н.М., Сирова Г.О.	160
БІОБЕЗПЕКА, ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ІНФЕКЦІЇ, ПОВ'ЯЗАНІ З НАДАННЯМ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ Чумаченко Т.О.	161
МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВИРІШЕННЯ БІОЕТИЧНИХ ПИТАНЬ В ДОСЛІДЖЕННІ ДИНАМІКИ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ХВОРОБИ ЛАЙМ Чумаченко Д.І., Пілецький П.Е., Сухорукова М.Ф.	164
ЭТИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ НОВЫХ БИОМЕДИЦИНСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ: НАНОЭТИКА Шаповалова С.А., Ащеулова Т.В.	165
НЕЙРОЭТИКА КАК АКТУАЛЬНАЯ ПРОБЛЕМА НЕЙРОНАУКИ Шаповалова С.А., Ащеулова Т.В.	166
ОСОБЛИВОСТІ ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО НАГЛЯДУ ЗА ХВОРОБОЮ ЛАЙМА В М.СЛОВ'ЯНСЬКУ ТА СЛОВ'ЯНСЬКОМУ РАЙОНІ У ПЕРІОД ПРОВЕДЕННЯ АТО Шишова Г.А., Моховик С.В., Скрипник С.Л., Василенко Л.О.	167
СИБІРКА: БІОЛОГІЧНІ РИЗИКИ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ Сухорукова Г.Б., Чумаченко Т.О., Махота Л.С.	169

СИБІРКА: БІОЛОГІЧНІ РИЗИКИ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Сухорукова Г.Б.¹, Чумаченко Т.О.², Махота Л.С.¹

¹ ДУ «Харківський обласний лабораторний центр МОЗ України»

² Харківський національний медичний університет

В теперішній час сибірка розглядається, з одного боку, як потенційний агент можливих актів біологічного тероризму, що диктує необхідність навчання медичних працівників роботі в надзвичайних ситуаціях, а з другого боку, як важлива медико-соціальна проблема мирного часу, яка зберігає свою актуальність в Україні. Морфологічні особливості збудника, значна стійкість його в зовнішньому середовищі роблять цю інфекцію важко контролюваною і створюють загрозу виникнення епідемічних ускладнень.

Територія Харківської області протягом багатьох десятиріч залишається стаціонарно неблагополучною з сибірки. Нині визначено 584 населених пункти та прилеглих до них тваринницьких господарств, на території яких, починаючи з 1945 року, реєструвалися випадки захворювання тварин на сибірку. Як ґрунтові вогнища на обліку перебувають 144 худобомогильника, де проводилось захоронення без попереднього спалення трупів тварин, загиблих від сибірки.

Метою роботи була оцінка біологічних ризиків для населення Харківської області на підставі вивчення особливостей епідемічного та епізоотичного процесів сибірки на території області.

Матеріали і методи. У роботі застосований метод епідеміологічного аналізу, використано дані моніторингу за стаціонарно неблагополучними пунктами (СНП) та донесень про випадки сибірки в Харківській області за 1992-2016 рр.

Результати та їх обговорення. За період, що аналізується, у Харківській області було зареєстровано 17 осередків сибірки з 20 захворілими тваринами та 3-ма випадками захворювання у людей. З 2008 по 2015 рр. на території області відмічався період епізоотичного благополуччя, коли випадки сибірки не виявлялись. У 2004 р. була відмічена спалахова захворюваність, коли в одному господарстві при загибелі та вимушеному забої овець у 4 голів було підтверджено діагноз сибірки.

За видами тварин випадки сибірки зареєстровані у 13 голів великої рогатої худоби (ВРХ), 5 голів малої рогатої худоби (МРХ), серед менш сприйнятливих до сибірки свиней було виявлено 2 випадки.

Захворювання людей зареєстровано серед осіб, які приймали участь у забої хворих ВРХ. У одному випадку (2003 рік) спочатку захворювання було діагностовано у людини і лабораторно підтверджено при дослідженні залишків м'яса, у другому випадку (1992 рік) захворювання розвинулося через несвоєчасно розпочате лікування контактних осіб. Всього в 17 осередках проводилося медичне спостереження за 366 особами.

Аналіз часу ризику показав, що на території області зберігається виражена літньо-ранньоосіння сезонність, притаманна сибірці: у червні -

вересні зареєстровано 13 випадків (65%) захворювання тварин, ще 4 випадки зареєстровано у травні та наприкінці квітня, вже після початку випасу худоби. Захворювання ВРХ у листопаді (2 випадки) та свині у березні було пов'язано із згодовуванням інфікованих кормів.

Слід відзначити, що завдяки своєчасно проведеним протиепідемічним та профілактичним заходам повторних випадків сибірки у одному населеному пункті протягом періоду, що аналізується, не спостерігалось. За природно-кліматичними зонами осередки сибірки частіше виникали у степовій зоні (10 випадків), у тому числі 4 випадки у СНП (3 випадки з інтервалом з попереднім більше ніж 30 років, один випадок з інтервалом 26 років). У лісостеповій зоні зареєстровано 7 випадків, у тому числі 5 у СНП (3 випадки з інтервалом більше ніж 30 років, по одному випадку – 23 та 29 років).

До СНП, де захворювання постійно рецидивують, відносяться 2 населених пункти степової зони (чорнозем) та 3 лісостепової (чорнозем, суглінок, супесчана). Наявність сибіркових худобомогильників встановлена у 2 випадках (один з них зорано за 3 роки до захворювання тварини).

Зв'язку між виникненням випадків у благополучних пунктах та показниками неблагополуччя району та щільністю СНП не виявлено.

Висновки. Результати дослідження показали наявність біологічних ризиків виникнення сибірки у населення Харківської області. Однак за останнє десятиріччя відмічається зменшення напруженості епізоотичного процесу сибірки, що можливо пов'язано з поступовою елімінацією збудника з ґрунту. У степовій зоні цей процес перебігає більш інтенсивно. Значний часовий інтервал між випадками у СНП підтверджує значну стійкість збудника у зовнішньому середовищі та обґрунтовує необхідність моніторингу стану сибіркових худобомогильників.

Своєчасне проведення профілактичних заходів серед контактних дозволяє захистити людей від захворювання.

Існування ризиків виникнення випадків сибірки серед тварин та населення Харківської області обумовлюють необхідність постійного вдосконалення системи епідеміологічного нагляду та методів специфічної індикації збудника.

Для зменшення ризиків необхідно враховувати як екологічний (виявлення вогнищевих ділянок з ґрунтами, які придатні або не придатні для збереження, проростання та вегетації збудника, в яких можливо або тривале збереження його спорових форм або загибель, вплив кліматичних факторів, погодних умов, тощо), так і соціальний (стан охоронних заходів місць поховання тварин, які загинули від сибірки, умови утримання скотомогильників; контроль забою худоби, взаємодія ветеринарної та медичної служб та ін.) аспекти.